

ISSN: 2146-1961

Turhan M. Ş. & Dalaman O, A. (2023). Covid-19 Sürecinde İlkokul Yöneticilerinin Teknolojik Liderliklerine Dair Görüşleri, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 14(53), 997-1014.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3311>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

COVID-19 SÜRECİNDE İLKOKUL YÖNETİCİLERİNİN TEKNOLOJİK LİDERLİKLERİNE DAİR GÖRÜŞLERİ¹

Mehmet Şevki TURHAN

Öğretmen, MEB, Konya, Türkiye, sevkiturhan@gmail.com

ORCID: [ORCID: 0000-0003-1314-708X](https://orcid.org/0000-0003-1314-708X)

Osman DALAMAN

Dr. Öğretim Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye, odalaman@erbakan.edu.tr

ORCID: [ORCID: 0000-0001-9265-0446](https://orcid.org/0000-0001-9265-0446)

Gönderim tarihi: 01.04.2023

Kabul tarihi: 14.08.2023

Yayım tarihi: 01.09.2023

ÖZ

Bu araştırmada COVID-19 sürecinde ilkökul yöneticilerinin teknolojik liderliklerine dair davranışlarını incelemek amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma şemsiyesi altında durum çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Konya ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında görev yapan ilkökul yöneticileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise Karatay ilçesinde devlet okullarında görev yapan kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile seçilen çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 24 ilkökul yöneticisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Turan (2020) tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler 2021-2022 eğitim öğretim yılı içerisinde araştırma kapsamında Konya ili Karatay ilçesinde görev yapan 24 ilkökul yöneticileri aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan veriler nitel araştırmalarda içerik analizi yöntemiyle, önceden belirlenen temalar üzerinden tümden gelim yoluyla kodların oluşturulması şeklinde işlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; 1- İlkokul yöneticilerinin COVID-19 sürecinde eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için belirledikleri amaçların başında uzaktan eğitime katılım sağlanması, eğitim öğretim faaliyetlerinin uzaktan eğitimle devamını sağlayabilme ve öğretmenlerin teknolojik liderliklerine destek olmak gelmiştir. 2- COVID-19 sürecinde, eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için belirledikleri amaçlara ulaşmalarını engelleyen unsurların başında ailelerin maddi olanaksızlıkları, internet bağlantı ve altyapı yetersizlikleri, evlerdeki teknolojik cihazların yetersizliği gelmektedir. 3- COVID-19 sürecinde ilkökul yöneticilerinin öğretmen ve öğrencilere teknoloji kullanımı noktasında sağlanan desteğe dair öncelikle yapılanların okulun imkânlarından yararlanılmasını sağladıkları, öğretmenlere eğitim verilmesini sağladıkları, yardımcı oldukları, EBA destek noktalarına yönlendirmede buldukları belirtilmiştir. 4- COVID-19 sürecinde ilkökul yöneticilerinin, uzaktan eğitime erişimde öğrencilerin teknolojik kaynaklara erişimi noktasında fırsat eşitliği sağlamalarına dair hayırseverler ve veli yardımlarından yararlandıkları, okulun imkânlarından yararlandıkları ve EBA destek noktalarına yönlendirme de buldukları belirtilmiştir. 5- COVID-19 sürecinde ilkökul yöneticilerinin, öğrencilerin uzaktan eğitime katılmasını sağlamak için velilerle yaptığı iş birliğini, internet ve sosyal medya aracılığıyla iletişim kurarak, telefon görüşmeleri yaparak ve SMS ile iletişim kurarak, yüz yüze görüşmeler yaparak gerçekleştirdikleri belirtilmiştir. 6- COVID-19 sürecinde ilkökul yöneticilerinin, uzaktan eğitim sürecinin izlemesini EBA raporları aracılığıyla, Zoom ve EBA canlı derslere katılım ile öğretmen, öğrenci ve veliler ile görüşerek, sınıf defteri-ders raporları kontrolü ile gerçekleştirdikleri belirtilmiştir.

Anahtar kelimeler: COVID 19, ilkökul yöneticileri, liderlik, teknolojik liderlik, uzaktan eğitim.

¹ Bu çalışma 755789 nolu Yüksek Lisans Tezinden özetlenmiştir.

OPINIONS OF PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS ON TECHNOLOGICAL LEADERSHIP IN THE PROCESS OF COVID-19

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the behaviors of primary school administrators regarding their technological leadership during the COVID-19 process. The research was carried out with a case study under the umbrella of qualitative research. The universe of the research consists of primary school administrators working in public schools affiliated to the Ministry of National Education in Konya. The sample consists of 24 primary school administrators working in state schools in Karatay district, who want to voluntarily participate in the study selected by the easily accessible sampling method. A semi-structured interview form developed by Turan (2020) was used as a data collection tool. The data were collected through 24 primary school administrators working in the Karatay district of Konya province within the scope of the research in the 2021-2022 academic year. The collected data were processed by content analysis method in qualitative research, in the form of deductive generation of codes over predetermined themes. According to the research results; 1- Participating in distance education, ensuring the continuation of education and training activities with distance education, and supporting the technological leadership of teachers were among the primary goals that primary school administrators set for managing distance education through educational technologies during the COVID-19 process. 2- In the COVID-19 process, the financial difficulties of families, the inadequacy of internet connection and infrastructure, and the inadequacy of technological devices at home are the leading factors that prevent them from achieving the goals they have determined to manage distance education through educational technologies. 3- It has been stated that during the COVID-19 process, primary school administrators ensured the use of the school's facilities regarding the support provided to teachers and students in the use of technology, providing training to teachers, helping them, and directing them to EBA support points. 4- It has been stated that during the COVID-19 Process, primary school administrators benefited from philanthropists and parents' help to ensure equality of students' access to technological resources in accessing distance education, they benefited from the school's facilities, and they also provided guidance to EBA support points. 5- It was stated that during the COVID-19 process, primary school administrators cooperated with parents to enable students to participate in distance education, by communicating via the internet and social media, by making phone calls and communicating via SMS, and by making face-to-face meetings. 6- It has been stated that during the COVID-19 process, primary school administrators monitor the distance education process through EBA reports, by participating in Zoom and EBA live classes, by meeting with teachers, students and parents, and by checking the class book-lesson reports.

Keywords: COVID 19, primary school administrators, leadership, technological leadership, distance education.

GİRİŞ

2019 yılı Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve kısa süre içerisinde tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 Dünya Sağlık Örgütü tarafından önce salgın olarak ilan edilmiş, ülkemizde de ilk vakanın görüldüğü 11 Mart 2020 tarihinde ise Dünya Sağlık Örgütü tarafından COVID-19 pandemi olarak ilan edilmiştir. Pandemi nedeni ile ülkemizde 100.400 kişi, dünyada ise 6.309.633 kişi hayatını kaybetmiştir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2022; WHO, 2022). COVID-19 salgını ile birlikte yaşam tarzı altüst olmuştur. İnsanlar evlerine kapanmak ve sosyal mesafe kurallarına uyarak yaşamak zorunda kalmıştır. (Lourenco & Tasimi, 2020). Pandemiler, ülkelerin sağlık sistemlerini derinden etkilemenin yanında ekonomik, siyasi ve sosyal açıdan da köklü değişimlere de neden olabilmektedirler (Taş, 2021). Ülkemizde ilk vakanın çıkmasının hemen ardından, yüz yüze eğitime ara verilmiş, 23.03.2020 tarihi itibari ile uzaktan eğitime geçilmiştir (Selçuk, 2020). Bir buçuk yıl boyunca ara ara sınıf mevcudunun yarısı ile yüz yüz eğitim denense de süreklilik arz edememiştir. Ancak 2021-2022 eğitim öğretim süreci başlangıcı olan 06.09.2021 tarihi itibari ile tekrar yüz yüze eğitime dönülebilmektedir (Özer, 2021). Bu uzun süreli yaşanan sorun dahi küresel bir krize dönüşen pandemi sürecinde en çok etkilenen alanların başında eğitim sektörünün geldiğinin önemli örneklerindedir.

Pandemi döneminde dünya genelinde eğitim öğretimde öğrencilere yönelik teknolojik araçlar ve internet tabanlı eğitim sistemleri ile uzaktan eğitim uygulamaları başlatılmıştır (Onyema vd., 2020; Zhou, Li, Wu ve Zhou, 2020; Akt: Erdem, Ünay ve Çakıroğlu, 2021). Uzaktan eğitim araçlarının, teknolojinin bir parçası olması nedeniyle uzaktan eğitimle teknolojiyi bir bütün haline getirebilmek önem arz etmektedir. Bu bağlamda, uzaktan eğitimde, materyallerden üst düzeyde yararlanmaya olanak sağlayacak eğitim ortamlarının oluşturulması gerekmektedir (Sarıbiyik, 2022). Okullarda eğitim ortamlarının oluşturulmasında büyük sorumluluk üstlenecek kişilerin ise okul yöneticilerinin olduğu düşünülmektedir.

Krizler salgın döneminde olduğu gibi bir anda gelişme gösterdiği için, okul yöneticilerinin örgütsel amaçları doğrultusunda ve zamanı geldiğinde gerekli değişimlere adaptasyonu sağlayarak öğrencileri ile öğretmenleri ileriye taşıma noktasında liderlik becerilerini kullanmalarını gerektirmektedir (Erdoğan, 2021). Eğitim öğretim sürecinde Covid-19 pandemisi ile en önemli unsur olan uzaktan eğitim çalışmalarının nitelikli şekilde yürütülebilmesi önemli bir zorunluluk olmuştur. Ani gelişen bu ilk uygulama sürecinde eksikliklerin ve yetersizliklerin hızla giderilememesi halinde sonraki yıllarda eğitim gören öğrencilerin eğitim aldıkları konularda yetersiz, eksik ve hatta hatalı bilgilerle donanmaya başlamaları riskini ortaya çıkaracaktır. Yaşanılan bu ilk uygulama süreci, sorunların hızlı ve etkili şekilde tespit edilmesi ve çözüme yönelik önlemlerin acil alınması gerektiğini ortaya koymuştur (Erzen ve Ceylan, 2020). Millî Eğitim Bakanlığı iyi niyet ile tüm öğrencilere ulaşmaya ve ihtiyaçlara karşılık vermeye çalışmış fakat tüm öğrencilere ulaşabilme ve öğrencilerin velilerini bu noktada memnun etme de arzu edilen seviyeye ulaşamamıştır. (Demirdağ, 2022). Milli Eğitim Bakanlığı öğrenci, öğretmen ve toplum sağlığını göz önünde bulundurarak önlemler almıştır. Fakat aniden gelişen sürece bağlı olarak alınan önlemler ilk zamanlarda beraberinde bazı aksaklıkları da getirmiştir.

16 Mart 2020 tarihi itibari ile yüz yüze eğitime ara verilen ülkemizde 23.03.2020 tarihi itibari ile öğrencilerin EBA TV ve EBA üzerinden uzaktan eğitim görmeleri kararı alınmış ve eğitimde daha önce tecrübe edilmemiş öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velilerin uyum sağlamaları gereken yeni bir süreç başlamıştır. Kriz anlarında lider olan okul yöneticilerinin krize dair tüm olanı biteni öğrenmeyi amaçlaması, proaktif olması, tüm paydaşlarla iletişim içerisinde olması ve herkese güvenmesi oldukça önemlidir (Tuğcu, 2004). Bakanlık tarafından alınan kararların uygulanmasında okul yöneticilerine sahada ki uygulayıcı liderler olarak büyük görevler düşmüş ve bu durum okul yöneticilerinin teknolojik liderlik özelliklerinin önemini ön plana çıkarmıştır.

Teknolojinin hayatımızın her alanında etkisini fazlasıyla hissettiğimiz günümüz dünyasında eğitimin bunun dışında kalması düşünülemezdi. Fakat son yıllarda bütün dünyayı etkisine alan COVID-19 virüsü kaynaklı pandemi nedeni ile bu etki bambaşka bir boyuta ulaşmıştır. Birçok alan ile birlikte okullarında kapanıp yüz yüze eğitime ara verilmesi ile uzaktan eğitim, hibrit eğitim gibi sistemler eğitimin destekleyicisi olmaktan çıkıp, eğitimin uygulanma ve yürütülmesinin yegâne unsurları haline gelmiştir. Dolayısı ile teknoloji de eğitimin destekleyici bir unsuru olmaktan çok öte bir noktada yerini almış ve eğitimin olmazsa olmazları arasına girmiştir. Dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de okullar arası akademik başarı farkları nedeni ile uzaktan eğitim aracılığıyla öğrencilerin eğitimden kopmalarının önünde geçmek adına, okulda hazır bulunuşluğun artırılması hedeflenmiştir (Işık ve Bahat, 2021).

Şentop, (2021) "Hibrit olarak nitelenen bu yeni süreç eğitimi, zaman ve mekân sınırlamasından kurtarıyor ve yeni ufuklar açıyor. Salgının hala aktif şekilde sürdüğünü ve biraz daha devam edeceğini düşünürsek dijital eğitimin ne kadar önemli olduğunu daha iyi idrak edebiliriz. Salgın sonrası yeni normalimiz zorunlu değişim gerektiren online eğitim ve online hizmetler hayatımızda kalıcı olarak bulunmaya devam edecektir, öyle gözüküyor. Türkiye'nin hem yerelde hem de küresel düzeyde eğitim alanında rekabet gücünü artıran bu teknolojik yatırımlara devam edeceğiz ve etmek zorundayız." T.B.M.M. başkanının da ifade ettiği gibi salgının bitmesi birçok alanda tamamen eskiye dönüşü getirmeyecek, eğitimde de çok daha ön plana çıkmış olan hibrit modeller, online eğitim gibi süreçler yeri koruyacak gibi durmaktadır.

Teknolojideki gelişimler ve bu gelişimlerin eğitim ile bir araya gelerek birleşmesi sürecinde en önemli sorumluluklardan biri de okul yöneticilerine düşmektedir (Çalık, Çoban ve Özdemir, 2018). Okul yöneticileri öncelikli olarak, teknolojide yaşanan ilerlemelere göre ihtiyaç duyulan eğitimi sağlayacak ortamları hazırlamalı ve okuldaki dijital dönüşüme başarılı bir şekilde liderlik edebilmelidir (Sağbaş, 2019). Eğitimin yüksek oranda teknolojinin yardımıyla yürütülmeye çalışıldığı pandemi sürecinde okul yöneticinin tutumlarını ve davranışlarını inceleme lüzumu ortaya çıkmıştır (Turan, 2020).

COVID-19 ile hayatımızın birçok alanında olduğu gibi, eğitim alanında da ülkemiz ve dünyamızda yapılan çeşitli faaliyetlerin teknolojik araçlar üzerinden yürütülmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu açıdan eğitim faaliyetlerini yürüten yöneticilerin teknolojik liderlikteki rolleri ön plana çıkmıştır. Özellikle ilköğretim yöneticilerinin teknolojik liderlik becerisini ne derece gösterebildiklerinin belirlenmesi, bu konuda hangi çalışmalarını yaptıklarını

ortaya konulması, bu yaşanan tecrübelerden gelecek yıllarda da eğitimin ayrılmaz bir parçası olacağı ortaya çıkan teknolojilerin, eğitim öğretimde kullanımına yönelik yapılacak araştırmaların önemini göstermektedir.

İlgili literatür tarandığında, teknolojik liderlikle ilgili yapılan çalışmaların birçoğunun nicel araştırma deseninde hazırlandığı ve COVID-19 pandemisi öncesinde yapıldığı görülmektedir. Bu çalışma ise, insanlık için farklı derslerin çıkartılmasına sebep olacağı düşünülen COVID-19 salgını çerçevesinde, yapılan çalışmaları derinlemesine inceleme olanağı sunan nitel araştırma ile desenlenmiştir. Özellikle küçük yaş gruplarında dikkat süreleri ve derse dikkat çekmenin zorluğu göz önünde bulundurularak, uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha zor gerçekleştirebileceği düşünülen ilkokul kademesinde, bu sürecin teknolojik liderlik boyutu açısından araştırılacak olmasının hem alan yazına katkı sağlayacağı hem de ilgililere bu konuda fikir vermesi noktasında önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu bağlamda çalışmanın amacı, COVID-19 sürecinde ilkokul yöneticilerinin teknolojik liderliklerine dair görüşlerinin incelenmesidir.

Araştırma problemi cümlesini; "COVID-19 sürecinde ilkokul yöneticileri teknolojik liderlik noktasında hangi davranışları sergilemişlerdir?" sorusu oluşturacaktır. Alt problemler ise:

1-İlkokul yöneticileri, COVID-19 sürecinde, eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için belirledikleri amaçlar nelerdir?

2-İlkokul yöneticileri, COVID-19 sürecinde, eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için belirledikleri amaçlara ulaşmalarını engelleyen unsurlar nelerdir?

3-İlkokul yöneticileri, COVID-19 sürecinde, öğretmen ve öğrencilere teknoloji kullanımı noktasında nasıl destek sağlamışlardır?

4-İlkokul yöneticileri, COVID-19 sürecinde uzaktan eğitime erişimde öğrencilerin teknolojik kaynaklara erişimi noktasında fırsat eşitliğini sağlamak için neler yapmışlardır?

5-İlkokul yöneticileri, COVID-19 sürecinde öğrencilerin uzaktan eğitime katılmasını sağlamak için velilerle nasıl iş birliği yapmışlardır?

6-İlkokul yöneticileri, COVID-19 sürecinde uzaktan eğitim sürecini nasıl izlemiştir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Nitel araştırma kavramı şemsiye bir kavram olarak kullanılmaktadır. Çünkü nitel araştırmaya herkes tarafından kabul gören bir tanım yapmak kolay değildir. Bu nitel araştırmanın birçok disiplinle yakın ilişkisinden kaynaklanmaktadır. "İçerik Analizi, kültür analizi, eylem araştırması, yorumlayıcı araştırma, durumsal araştırma, betimsel araştırma ve kuram geliştirme" bu kavramlara örnek olarak verilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel araştırmada, pozitif bilimlerin genellemeye özgü nicel araştırma yönteminden farklı olarak, insana özgü bireysel özelliklerin farklı ve derin doğasına odaklanır. Bu bağlamda genellemelerden daha çok bilginin orijinalliği ve derinliği iddiasını savunan nitel araştırma, sayısal olarak büyük örneklem yerine daha küçük sayıda katılımcılardan elde edilen özellikli ve derin verilere odaklanır. Bu yönü ile nitel araştırma, nicel araştırmanın

insanı genellemeler içinde göz ardı edebilen doğasına bir eleştiri de getirmektedir (Baltacı, 2019). Durum çalışmasında ise bir ya da birkaç durumun kendi sınırları içinde bütüncül olarak analiz edilmesi amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Durum çalışması, bir olay ve bağlam arasındaki sınırlar açık olmadığına güncel bir durumu gerçek yaşam alanında irdelenmekle ilgilidir. Durum çalışmalarının yürütülmesinde genellikle nasıl ve neden soruları sorularak araştırmacının kontrolü dışında devam eden güncel bir olayla ilgili bilgiler edinilir (Gray, 2009; Yin, 2014; Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu araştırma nitel araştırma yöntemleri desenlerinden biri olan durum çalışması ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı'ndan Tarih: 10/09/2021 Toplantı Sayısı:08 Karar No:2021/436 ile etik kurul izni alınmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini; 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Konya ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında görev yapmakta olan ilkököl yöneticileri, örneklemi ise Karatay ilçesindeki devlet okullarından görev yapmakta olan, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile seçilen 24 (yirmi dört) ilkököl yöneticisi oluşturmuştur. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine analiz edilmesinde imkân verir, pek çok durumda olgu ve olayların keşfedilmesi ve açıklanmasında faydalı olur. Amaçlı örnekleme yöntemlerinde kolay ulaşılabilir örnekleme de araştırmaya hız ve pratiklik kazandırmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Katılımcıların (24), tamamına yakını erkeklerin (f:23) oluşturduğu, mesleki kıdemlerine bakıldığında 21 yıl üstünün (f:13), yöneticilik kıdemi bakımından ise 6-10 yıl olanların ağırlıkta olduğu (f: 14), 7'sinin müdür 17 katılımcının müdür yardımcısı olduğu gözlemlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak Turan (2020) tarafından geliştirilen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlanma süreci Turan (2020) tarafından "İSTE 2009 Yöneticiler İçin Ulusal Eğitim Teknolojileri Standartları-NETS-A ve 2018 Eğitim Liderleri Standartları dikkate alınarak sorulara ilişkin kavramsal bir çerçeve ve buna dayalı olarak da araştırma sorularının sınırları belirlenmiştir. Bu bağlamda yarı yapılandırılmış formu oluşturacak sorular için 6 ana tema belirlenmiştir. Bu temalar; amaç belirleme, amaçları engelleyen unsurlar, teknolojik destek, eşitliği sağlama, velilerle iş birliği, uzaktan eğitimi izleme şeklindedir. Belirlenen bu temalar soru ifadesine dönüştürülerek 6 sorudan oluşan bir yarı yapılandırılmış görüşme formu elde edilmiştir. Soruların kapsam geçerliliğine ilişkin görüş almak için üç alan uzmanıyla (birisi bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi, diğer ikisi eğitim yönetimi alanında öğretim üyesi), dil geçerliliği konusunda uzman görüşü almak için ise Türkçe eğitimi alanında bir öğretim üyesiyle görüşülmüştür. Uzmanlardan gelen dönütler neticesinde görüşme formuna son hali verilmiştir. Veri toplama sürecine başlamadan önce yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular üç okul müdürüne sorulmuş. Yapılan bu ön görüşme sonunda elde edilen bulgular eş zamanlı olarak araştırmacı ve iki ayrı alan uzmanı tarafından incelenmiş ve veri toplama aracının işlevsel olduğu ve araştırmaya uygun olduğuna karar verilmiştir" şeklinde ifade edilmiştir. Bu ölçeğin kullanımı için gerekli izin alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Önceden görüşülüp randevu alınan ve gönüllü katılacağını bildiren seçili ilkokullardaki okul yöneticilerine gidilerek görüşmeler gerçekleştirilmiş ve görüşme formu çerçevesinde veriler toplanmıştır.

Veri toplama aracı olarak kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formuna ilişkin sorular şu şekildedir:

1. COVID-19 sürecinde, eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için hangi amaçları belirlediniz?
2. COVID-19 sürecinde, eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için belirlediğiniz amaçlara ulaşmanızı engelleyen bir durumla karşılaştınız mı?
3. COVID-19 sürecinde, öğretmen ve öğrencilere teknoloji kullanımı noktasında nasıl destek sağladınız?
4. COVID-19 sürecinde, uzaktan eğitime erişimde öğrencilerin teknolojik kaynaklara erişimi noktasında fırsat eşitliğini sağlamak için neler yaptınız?
5. COVID-19 sürecinde, öğrencilerin uzaktan eğitime katılmasını sağlamak için velilerle nasıl iş birliği yaptınız?
6. COVID-19 sürecinde, uzaktan eğitimi nasıl izlediniz?

Verilerin Analizi

Nitel araştırma sonucu elde edilen verilerin içerik analizine tabi tutulmasında kullanılan iki yaklaşım vardır. Bunlar tümdengelimci ve tümevarımcı analizdir. Tümdengelimci analiz, daha önceden belirlenmiş kavramsal bir çerçevenin içerik analizini yönlendirmesidir. (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmada verilerin analizinde nitel veri analizi yaklaşımlarından içerik analizi yaklaşımlarından tümdengelimci analiz kullanılmıştır.

BULGULAR

İlkokul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde, Eğitim Teknolojileri Yoluyla Uzaktan Eğitimi Yönetmek İçin Belirledikleri Amaçlar

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında ilkokul yöneticilerine; “COVID-19 sürecinde, eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için hangi amaçları belirlediniz?” sorusu yöneltilmiştir. İlkokul yöneticilerinin bu soruya ilişkin yanıtlarından elde edilen bulgular Tablo 1 ‘de gösterilmiştir.

Tablo 1. İlkokul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde, Eğitim Teknolojileri Yoluyla Uzaktan Eğitimi Yönetmek İçin Belirledikleri Amaçlar

	Kodlar	Örnek Yönetici Görüşleri	Katılımcılar	f
Tema Amaç Belirlemek	Uzaktan Eğitime Katılımın Sağlanması	“Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine katılımını artırmak” (K3)	K2, K3, K4, K6, K7, K10, K13, K15, K19, K21, K22,	11
	Eğitim Öğretim Faaliyetlerinin Uzaktan Eğitimle Devamını Sağlayabilmek	“Öncelikli olarak eğitim-öğretim müfredatının olduğunca olağan şekliyle sürdürülmesi amaçlandı.” (K18)	K1, K6, K8, K10, K11, K12, K15, K18, K20	9

Öğretmenlerin Teknolojik Liderliklerine Destek Olmak	“Öğretmenlerimizin bilişim araçlarını kullanma becerilerinin geliştirilmesi (K19)	K5, K7, K9, K14, K16, K19, K23	7
Velilerle İletişimin Sürdürülebilmesi	“Velilerle sürekli iletişim halinde olmak.” (K21)	K18, K15, K21, K22	4
Öğrencilerin Teknolojik İmkân Yetersizliklerine Çözüm Aramak	“Teknolojik eksiliği olan öğrencilere fırsat sağlamak” (K2)	K2, K16, K17, K19	4
Öğrencilerin Psiko-sosyal Gelişimlerinin Olumsuz Etkilenmesini Önlemek	“Pandemi sürecini öğrencilerin psikolojik olarak en az hasarla atlatabilmeleri.” (K10)	K1, K10, K13	3
Öğrencilerin Okuldan Kopmalarını Önlemek	“Öğrencilerin süreçte okuldan kopmamaları” (K13)	K13, K24	2
Uzaktan Eğitimde Yeterli Verimi Sağlayabilmek	“Uzaktan eğitimin verimli hale getirilmesi”	K2, K8	2
Öğrenci ve Öğretmen Motivasyonu Sağlamak	“Öğretmen ve öğrencileri motive etmek” (K2)	K2, K14	2
Uzaktan Eğitim Yoluyla Kazanımların Verilebilmesi	Programda belirtilen kazanımların uzaktan eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitim aracılığıyla ile gerçekleştirilmesi. (K24)	K11, K24	2
Öğrenci ve Öğretmenlerle İletişimin Sürdürülmesi	“Öğretmenlerimizle iletişim halinde olmak”	K3, K5	2
Uzaktan Eğitime Devamın Sağlanması	“Öğrencilerin yüz yüze eğitimdeki devam oranını yakalamak” (K1)	K1	1
Veliler ve Öğrenciler İçin Uzaktan Eğitimin Önemini Sağlamak	Veliler ve öğrencilerin uzaktan eğitimin önemini anlamalarını sağlamak” (K9)	K9	1
Uzaktan Eğitim Yoluyla Akademik Başarının Devamının Sağlanması	Öğrencilerin akademik başarılarını sürdürülebilir kılmak” (K13)	K13	1
Uzaktan Eğitim Sürecinin Ciddiyetinin Fark Edilmesini Sağlamak	Uzaktan eğitimin uzun süreli olacağı düşüncesi ile bu işin çok ciddiye alınmasını sağlama” (K15)	K15	1
Öğrencilerin Velileriyle Beraber Kaliteli Zaman Geçirebilmelerini Sağlamak	“Öğrencilerin velileriyle beraber kaliteli zaman geçirebilmeleri için her gün birlikte gerçekleştirecekleri -Aile Saadeti- adlı etkinliklerin planlanması” (K18)	K18	1

Tablo 1 ‘de ilkökul yöneticilerinin COVID-19 sürecinde eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için belirledikleri amaçlara ilişkin veriler yer almaktadır. Tablo 1 incelendiğinde ilkökul yöneticilerinin neredeyse yarısı (f:11) “uzaktan eğitime katılım sağlanması” en öncelikli amaç olarak belirtmiştir. 9 ilkökul yöneticisi eğitim öğretim faaliyetlerinin uzaktan eğitimle devamını sağlayabilmeyi amaçlamaktadır. İlkökul yöneticilerinin ilgili

soruya verdikleri yanıtları sırasıyla en çok “öğretmenlerin teknolojik liderliklerine destek olmak” (f:7), “velilerle iletişimin sürdürülebilmesi” (f:4), öğrencilerin teknolojik imkân yetersizliklerine çözüm aramak” (f:4), öğrencilerin psiko-sosyal gelişmelerinin olumsuz etkilenmesini önlemek” (f:3), öğrencilerin okuldan kopmalarını önlemek” (f:2), “uzaktan eğitimde yeterli verimi sağlayabilmek” (f:2), “öğrenci ve öğretmen motivasyonu sağlamak” (f:2), “uzaktan eğitim yoluyla kazanımların verilebilmesi” (f:2), öğrenci ve öğretmenlerle iletişimin sürdürülmesi” (f:2), “uzaktan eğitime devamın sağlanması” (f:1), “veliler ve öğrenciler için uzaktan eğitimin önemini sağlamak” (f:1), “uzaktan eğitim yoluyla akademik başarının devamının sağlanması” (f:1), “uzaktan eğitim sürecinin ciddiyetinin fark edilmesini sağlamak” (f:1), “öğrencilerin velileriyle beraber kaliteli zaman geçirebilmelerini sağlamak” (f:1) maddelerinin takip ettiği görülmektedir.

İlkokul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde, Eğitim Teknolojileri Yoluyla Uzaktan Eğitimi Yönetmek İçin Belirledikleri Amaçlara Ulaşmalarını Engelleyen Unsurlar

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında ilkökul yöneticilerine; “COVID-19 sürecinde, eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için belirlediğiniz amaçlara ulaşmanızı engelleyen bir durumla karşılaştınız mı?” sorusu yöneltilmiştir. İlkokul yöneticilerinin bu soruya ilişkin yanıtlarından elde edilen bulgular Tablo 2 'de gösterilmiştir.

Tablo 2. İlkokul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde, Eğitim Teknolojileri Yoluyla Uzaktan Eğitimi Yönetmek İçin Belirledikleri Amaçlara Ulaşmalarını Engelleyen Unsurlar

	Kodlar	Örnek Yönetici Görüşleri	Katılımcılar	f
Tema Amaçları Engelleyen Unsurlar	Ailelerin Maddi Olanaksızlıkları	“Maddi olanaksızlıklar en büyük engelimizdi” (K1)	K1, K7, K8, K10, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20	12
	İnternet Bağlantı ve Altyapı Yetersizlikleri	“...erişim sağlayacak alt yapının yetersizliği” (K24)	K1, K2, K3, K5, K6, K9, K15, K18, K21, K22, K23, K24	12
	Evlerdeki Teknolojik Cihazların Yetersizliği	“Bilgisayar, tablet, akıllı telefon vs. sahip olsalar bile evde bulunan diğer kardeşlerin de ihtiyaç duyması nedeniyle eldeki teknolojik aletlerin yeterli gelmemesi” (K18)	K1, K2, K3, K8, K9, K12, K15, K18, K22, K24	10
	İlgisiz Aileler	“Velilerin isteksizliği ve önemsememesi” (K9)	K2, K9, K10, K20, K21, K22	6
	MEB (EBA) 'in Altyapı Yetersizliği	“EBA 'nın yoğunluğu kaldıramamasından kaynaklı aksaklıklar yaşanmıştır” (K4)	K3, K4, K16, K18, K24	5
	Öğretmenlerin Teknoloji Kullanımında Yetersizlikleri	“Kıdemi fazla olan öğretmenlerin teknolojiye yatkınlığının daha az olması” (K7)	K7, K12, K20	3
	Uzun Süre Ekran Başında Kalmanın Getirdiği Problemler	“Öğrencilerin ekran başında uzun süre hareketsiz kalmaları ve dikkatlerinin dağılması”	K1, K9, K21	3

Uzaktan Eğitime Yeterli Katılımın Sağlanamaması	"...uzaktan eğitimden yararlanan öğrencilerin sayısal olarak düşük olması amaçlanan hedeflere ulaşmayı güçleştirmiştir. (K13)	K7, K13, K22	3
Dezavantajlı Ailelerden Gelen Öğrenciler	"Okulumuzun dezavantajlı sayılabilecek bir bölgede olması sebebiyle..."(K18)	K5, K12, K18	3
Sürecin Tahmin Edilenden Uzun Sürmesi	"Sürecin çok uzaması" (K6)	K6, K12	2
Velilerin Teknoloji Kullanımında Yetersizlikleri	"Velilerin teknolojiye uzak oluşu" (K14)	K14, K15	2
Direnç Gösteren Öğretmenler	"Öğretmenlerin direnç göstermesi" (K5)	K5	1
İlgili Sosyal Yardımların İhtiyaç Sahiplerini Ulaşmaması	"Devletimizin sosyal yardım desteklerinin tam sahiplerine gitmemesi" (K16)	K16	1
Yabancı Uyruklu Öğrenciler	"Yabancı uyruklu öğrencilere ve velilerine ulaşamamak" (K11)	K11	1
Sürece Dair Gerekli Hizmetçi Eğitimlerin Eksikliği	"Hizmetçi eğitimlerin azlığı, sürelerinin kısa olması" (K16)	K16	1

Tablo 2 'de, ilkökul yöneticilerinin, COVID-19 sürecinde, eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için belirledikleri amaçlara ulaşmalarını engelleyen unsura dair bulgulara yer verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde ilkökul yöneticilerinin belirledikleri amaçlara ulaşmalarını engelleyen unsurların başında "ailelerin maddi olanaksızlıkları" (f:12) ve internet bağlantı ve altyapı yetersizlikleri" (f:12) gelmektedir. Bunları "evlerdeki teknolojik cihazların yetersizliği" (f:10) takip etmektedir. Daha sonra ilkökul yöneticilerinin ilgili soruya verdikleri yanıtları en çok sırasıyla "ilgisiz aileler" (f:6), "MEB (EBA)' in altyapı yetersizliği" (f:5), "öğretmenlerin teknoloji kullanımında yetersizlikleri" (3), "uzun süre ekran başında kalmanın getirdiği problemler" (f:3), "uzaktan eğitime yeterli katılımın sağlanamaması" (f:3), "dezavantajlı ailelerden gelen öğrenciler" (f:3), "sürecin tahmin edilenden uzun sürmesi" (f:2), "direnç gösteren öğretmenler" (f:1), "ilgili sosyal yardımların ihtiyaç sahiplerini ulaşmaması" (f:1), "yabancı uyruklu öğrenciler" (f:1), " sürece dair gerekli hizmetçi eğitimlerin eksikliği" (f:1) maddelerinin takip ettiği görülmektedir.

İlkökul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde Öğretmen Ve Öğrencilere Teknoloji Kullanımı Noktasında Destek Sağlaması

Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında ilkökul yöneticilerine; "COVID-19 sürecinde öğretmen ve öğrencilere teknoloji kullanımı noktasında nasıl destek sağladınız?" sorusu sorulmuştur. İlkökul yöneticilerinin bu soruya ilişkin yanıtlarından elde edilen bulgular Tablo 3 'te gösterilmiştir.

Tablo 3. İlkokul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde, Öğretmen ve Öğrencilere Teknoloji Kullanımı Noktasında Destek Sağlanması

	Kodlar	Örnek Yönetici Görüşleri	Katılımcılar	f
Tema Teknolojik Destek	Okulun İmkânlarından Yararlanılmasını Sağlama	“Öğretmenlere okuldaki dizüstü bilgisayarları evlerine götürmeleri konusunda izin verilmiştir” (K24)	K1, K2, K12, K13, K17, K18, K21, K23, K24	9
	Öğretmenlere Eğitim Verilmesi, Yardımcı Olunması	“Öğretmenlere bire bir eğitimler vererek destek sağladık” (K7)	K7, K9, K13, K14, K18, K19, K20, K22	8
	EBA Destek Noktalarına Yönlendirme	“EBA erişim noktası olan okullara yönlendirildi” (K15)	K1, K6, K7, K11, K12, K15, K24	7
	Veli ve Yardımseverler Desteğiyle Tablet, İnternet Erişimi Sağlanması	“Veliler vasıtasıyla tableti olmayan öğrencilere tablet dağıtımı yapıldı” (K1)	K1, K9, K15, K17	4
	EBA Destek Noktası Kurularak	“EBA” erişim noktası kurularak gerekli destek sağlandı” (K22)	K3, K8, K22	3
	Konuyla İlgili Eğitim Videosu Paylaşma	“Konuyla ilgili eğitim videoları bulup paylaştık” K5	K5, K10	2
	Milli Eğitim Müdürlükleri Vasıtasıyla	“Milli eğitim müdürlüğüne yönlendirilerek yardımcı olunmuştur” (K4)	K4, K16	2
	Öğretmenler Arası Yardımlaşma Sağlanarak	“Öğretmeler ise bilmediği çözemediği teknolojik konularda öğretmenler arası yardımlaşma yoluyla sorunlar çözülmeye çalışıldı” (K8)	K8	1

Tablo 3’te, ilkokul yöneticilerinin, COVID-19 sürecinde öğretmen ve öğrencilere teknoloji kullanımı noktasında nasıl destek sağladığına dair bulgulara yer verilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde ilkokul yöneticilerinin teknolojik destek sağlama noktasında “okulun imkânlarından yararlanılmasını sağlama” (f:9) başta gelmektedir. Onu “öğretmenlere eğitim verilmesi, yardımcı olunması” (f:8) takip etmektedir. Daha sonra ilkokul yöneticilerinin ilgili soruya verdikleri yanıtları en çok sırasıyla “EBA destek noktalarına yönlendirme” (7), “veli ve yardımseverler desteğiyle tablet, internet erişimi sağlanması” (f:4), “EBA destek noktası kurularak” (f:3), “konuyla ilgili eğitim videosu paylaşma” (f:2), “Milli Eğitim Müdürlükleri vasıtasıyla” (f:2), “öğretmenler arası yardımlaşma sağlanarak” (f:1) maddelerinin takip ettiği görülmektedir.

İlkokul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde Uzaktan Eğitime Erişimde Öğrencilerin Teknolojik Kaynaklara Erişimi Noktasında Fırsat Eşitliğini Sağlamak İçin Yaptıkları

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında ilkokul yöneticilerine; “COVID-19 sürecinde uzaktan eğitime erişimde öğrencilerin teknolojik kaynaklara erişimi noktasında fırsat eşitliğini sağlamak için neler yaptınız?”

sorusu yöneltilmiştir. İlkokul yöneticilerinin bu soruya ilişkin yanıtlarından elde edilen bulgular Tablo 4 'de gösterilmiştir.

Tablo 4. İlkokul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde, Uzaktan Eğitime Erişimde Öğrencilerin Teknolojik Kaynaklara Erişimi Noktasında Fırsat Eşitliğini Sağlamak İçin Yaptıkları

Kodlar	Örnek Yönetici Görüşleri	Katılımcılar	f
Hayırseverler ve Veli Yardımları	"Katılamayan öğrencilerimize de diğer veliler aracılığıyla gerekli teknoloji ve altyapı desteği sağlandı" (K1)	K1, K2, K7, K14, K15, K16, K17, K19, K20	9
Okulun İmkânlarından Yararlanılmasını Sağlama	"İnternet bağlantısı olmayan öğrencilerimizin okulda, bilgisayarla, pandemi şartlarına uygun canlı derslere katılımında kolaylık sağlandı" (K18)	K2, K10, K12, K13, K14, K18, K20, K21	8
EBA Destek Noktalarına Yönlendirme	"EBA erişim noktalarına ulaşmaları için yönlendirme yapmıştır" (K24)	K2, K5, K8, K10, K11, K12, K24	7
EBA Destek Noktası Kurularak	"EBA destek noktaları kurduk" (K3)	K3, K4, K22	3
EBA TV Yardımıyla	"Öğrencilerin TV'den dersleri izlemeleri için kontrol takip sistemi kurduk" (K15)	K15, K24	2
Eşitlik Sağlanamamıştır	"Maddi imkânsızlıklar nedeniyle eşitlik sağlayamadık" (K23)	K9, K23	2
Rehber Öğretmenlerin Yönlendirmeleri	"Rehber öğretmenlerimiz uzaktan eğitim yoluyla öğrencilerimize destek oldu" (K6)	K6	1
Milli Eğitim Müdürlükleri Yardımıyla	"Bu durumla ilgili ilçe milli eğitim müdürlüğü aracılığıyla bakanlığı durumdan haberdar ettik" (K15)	K15	1

Tema
Fırsat Eşitliği Sağlama

Tablo 4 'te, ilkokul yöneticilerinin, kaynaklara erişim noktasında eşitliği sağlamak için gösterdikleri çabalara ilişkin veriler yer almaktadır. Tablo 4 incelendiğinde ilkokul yöneticilerinin kaynaklara erişim noktasında fırsat eşitliğini sağlamaya dair "hayırseverler ve veli yardımları" (f:9) başta gelmektedir. Onu "okulun imkânlarından yararlanılmasını sağlama" (f:8) izlemektedir. Daha sonra ilkokul yöneticilerinin ilgili soruya verdikleri yanıtları en çok sırasıyla "EBA destek noktalarına yönlendirme" (f:7), "EBA destek noktası kurularak" (f:3), "EBA TV yardımıyla" (f:2), "eşitlik sağlanamamıştır" (f:2), "rehber öğretmenlerin yönlendirmeleri" (f:1), "Milli Eğitim Müdürlükleri yardımıyla" (f:1) maddelerinin takip ettiği görülmektedir.

İlkokul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Katılmasını Sağlamak İçin Velilerle Yaptığı İş Birliği

Araştırmanın beşinci alt problemi kapsamında ilkökul yöneticilerine; “COVID-19 sürecinde, öğrencilerin uzaktan eğitime katılmasını sağlamak için velilerle nasıl iş birliği yaptınız?” sorusu yöneltilmiştir. İlkokul yöneticilerinin bu soruya ilişkin yanıtlarından elde edilen bulgular Tablo 5 ’de gösterilmiştir.

Tablo 5. İlkokul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Katılmasını Sağlamak İçin Velilerle Yaptığı İş Birliği

	Kodlar	Örnek Yönetici Görüşleri	Katılımcılar	f
Tema Velilerle İşbirliği	İnternet ve Sosyal Medya Aracılığıyla İletişim Kurarak	“Whatsapp veli gruplarında bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır” (K24)	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K15, K16, K17, K18, K19, K20, K24	19
	Telefon Görüşmeleri ve SMS ile İletişim Kurarak	“Gerekli durumlarda da okulumuzdan toplu mesaj atıldığı olmuştur” (K12)	K1, K2, K3, K4, K12, K14, K21, K22, K24	8
	Yüz yüze Görüşerek	“Küçük gruplar halinde okula davet edilerek uzaktan eğitimin önemi ile ilgili bilgilendirmeler yaptık” (K7)	K5, K7, K14, K19, K20, K21	6
	Rehberlik Servisi ve Rehber Öğretmenler Vasıtasıyla	“Rehber öğretmenlerimiz online olarak velilere seminer verdiler” (K9)	K9, K13, K18, K23	4

Tablo 5 ’de, ilkökul yöneticilerinin, öğrencilerin uzaktan eğitime katılmasını sağlamak için velilerle yaptığı iş birliğine dair veriler yer almaktadır. Tablo 5 incelendiğinde ilkökul yöneticilerinin velilerle iş birliği noktasında “internet ve sosyal medya aracılığıyla iletişim kurarak” (f:19) en çok tercih edilen yöntem olmuştur. Onu “telefon görüşmeleri ve SMS ile iletişim kurarak” (f:8) takip etmiştir. Daha sonra sırasıyla “yüz yüze görüşerek” (f:6) ve “rehberlik servisi ve rehber öğretmenler vasıtasıyla” (f:4) maddelerinin takip ettiği görülmektedir.

İlkokul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde Uzaktan Eğitim Sürecini İzlemesi

Araştırmanın altıncı alt problemi kapsamında ilkökul yöneticilerine; “COVID-19 sürecinde uzaktan eğitimi nasıl izlediniz?” sorusu yöneltilmiştir. İlkokul yöneticilerinin bu soruya ilişkin yanıtlarından elde edilen bulgular Tablo 6 ’da gösterilmiştir.

Tablo 6. İlkokul Yöneticilerinin, COVID-19 Sürecinde Uzaktan Eğitim Sürecini İzlemesi

	Kodlar	Örnek Yönetici Görüşleri	Katılımcılar	f
Tema Uzaktan Eğitimin İzlenmesi	EBA Raporları Aracılığıyla	“EBA dan öğretmenlerimizin ve öğrencilerimizin katılım raporları alındı” (K16)	K1, K2, K3, K4, K6, K12, K13, K16, K17, K18, K22, K23, K24	13
	Zoom ve EBA Canlı Derslere Katılım ile	“Canlı dersler ziyaret edilip katılım oranları izlendi” (K18)	K1, K7, K8, K9, K11, K12, K13, K15, K18, K20	10
	Öğretmen, Öğrenci ve Veliler ile Görüşerek	“Öğretmenler ile sürekli diyalog halinde olunmuş sürece dair görüşmeler yapılmıştır” (K24)	K2, K6, K14, K15, K16, K17, K21, K24	8
	Sınıf Defteri/Ders Raporları Kontrolü ile	“Ay sonunda öğretmenlerimize dağıttığımız uzaktan eğitim takip formlarını doldurarak imzalamalarını istedik” (K12)	K8, K12, K13, K18	4
	Veliler İçerisinden Gözlemci Seçerek	“Sınıf velilerinden bir kişiyi gözlemci olarak belirledik. Dersleri izleyerek olumsuz yönleri hakkında bilgi almaya çalıştık” (K8)	K8	1

Tablo 6’da ilkökuller yöneticilerinin, uzaktan eğitim sürecini izlemesine dair veriler yer almaktadır. Tablo 6 incelendiğinde sürecin izlenmesine dair başta “EBA raporları aracılığıyla” (f:13) gelmektedir. Onu “Zoom ve EBA canlı derslere katılım ile” (f:10) takip etmektedir. Daha sonra sırasıyla “öğretmen, öğrenci ve veliler ile görüşerek” (f:8), “sınıf defteri/ders raporları kontrolü ile” (4), “veliler içerisinden gözlemci seçerek” (f:1) maddelerinin takip ettiği görülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

İlkokul yöneticileri COVID 19 sürecinde eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için öncelikli amaç olarak uzaktan eğitime katılım sağlanması olduğunu belirtmişlerdir. Turan (2020), yaptığı araştırma ise okul müdürlerinin en yüksek oranda amaç olarak müfredatının devamını sağlamak olarak çıkan maddenin araştırmamda daha alt sıralarda uzaktan eğitim yoluyla akademik başarının devamının sağlanması şeklinde görmektedir. Sincar (2009), araştırmasında ilköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği dair insanı merkeze alarak kararlar aldıkları ve aldıkları kararları yine katılımcılık esasına göre uyguladıklarını dile getirmiştir. Yapılan araştırmada da ilkökuller yöneticilerinin de bu paralellikte hareket ettiği söylenebilir.

İlkokul yöneticileri COVID-19 sürecinde, eğitim teknolojileri yoluyla uzaktan eğitimi yönetmek için belirledikleri amaçlara ulaşmalarını engelleyen unsurların başında ailelerin maddi olanaksızlıkları belirtmişlerdir. Turan (2020), araştırmasında da benzer şekilde üçüncü sırada öğrencilerin sosyoekonomik durumu belirtilmiştir. Daban (2023),

araştırmasında ders sayısı ve süresinin azalmasının, ölçme değerlendirme süreçlerinde yaşanan sorunların, teknolojik engellerin, paydaşlarla ilişkilerde yaşanan sorunların pandemi sürecinde engellere neden olduğunu bildirmiştir. Sarıbıyık (2022), araştırmasında matematik öğretmenlerinin uzaktan eğitimin ek sorumlulukları da beraberinde getirmesi, ölçme değerlendirme yapıma imkânı vermemesi, öğrencilerin devamsızlık sorunları, imkânlarının eşitsizliği, derste dikkat sorunları şeklinde engellerini belirttiklerini ifade etmiştir. Kökosamanlı (2022), ise uzaktan eğitim kaynakları erişime dair ve uzaktan eğitime temel bakış noktasındaki algının düşüklüğünü dair engel sayılabilecek bulgulara yer vermiştir. Demirdağ (2022), araştırmasında COVID-19 pandemi sürecinde okul müdürlerinin karşılaştıkları sorunlar olarak ele almış, uzaktan eğitim kategorisinde, erişim, altyapı, mevzuat; bireysel kategoride, korku, süreç, iletişim; yönetsel kategoride görev ve yetki, koordinasyon, bilgilendirme bulgularını sıralamıştır. Can ve Ozan (2022), araştırmalarında pandemi sürecinde etkili planlama yapılamasının, derslerin takip edilememesinin, teknolojik araç gereç eksikliğinin ve ekonomik nedenlerin okul yöneticilerinin belirttiği engeller olduğunu bildirmişlerdir. İnal, Sakarya ve Zahal (2021), araştırmalarında, engelleri uzaktan eğitimin olumsuz yönlerine ilişkin görüşler başlığı altında, öğrenci kameralarının kapalı olması, disiplin ve otorite sorunları, birlikte (toplu) müzik yapamama, öğrencileri tanımama, sistemsel eksiklikler/aksaklıklar (EBA Sistemi), ev ortamının uygun olmayışı, ders saatleri ile ilgili sorunlar, internet bağlantısı/kota, sosyal ilişkilerin zayıflama ihtimali, öğrenciler arası fırsat eşitsizliği olarak sıralamışlardır. Aytaç (2020), araştırmasında Covid 19 sürecinde öğrencilerin öğrenme motivasyonunun düşüklüğünü, öğretmenlerin canlı ders verme noktasında isteksizliğini sürece sair engeller olarak bildirmiştir. Lourenco & Tasimi (2020)' de özellikle göçmenlerin internet bağlantısının olmamasını, bilgisayar, tablet veya cep telefonu eksikliğini engeller olarak belirtmektedir.

İlkokul yöneticilerinin, COVID-19 sürecinde öğretmen ve öğrencilere teknoloji kullanımı noktasında destek sağlanmasında birinci sırada okulun imkânlarından öğretmen ve öğrencilerin yararlandırılmasını ikinci sırada ise öğretmenlere eğitim verilmesi ve yardımcı olunmasını görmekteyiz. Bunların Turan (2020), araştırmasındaki öğretmene teknik destek, okul bilgisayarlarının öğretmenlerle paylaşılması, öğretmenlerin teknoloji kullanımına yönelik uzaktan hizmet-içi eğitime yönlendirilmesi bulguları ile benzeştiğini görmekteyiz. Öğretmenler arası yardımlaşma sağlanarak bulgusunun da Turan (2020), araştırmasının öğretmenler arasında uzaktan eğitime yönelik iyi örneklerin paylaşımını sağlayarak bulgusuyla örtüştüğü görülmektedir. Engin (2021), araştırmasında öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ders işleme araç ve programlarını kullanma konusunda yaşadıkları eksiklik nedeniyle, okul müdürlerinin en çok teknoloji liderliğine ihtiyaç duyduklarını bildirmiştir.

İlkokul yöneticilerinin, COVID-19 sürecinde uzaktan eğitime erişimde öğrencilerin teknolojik kaynaklara erişimi noktasında eşitliği sağlamalarına dair hayırseverler ve veli yardımlarının ön plana çıktığı görülmüştür. Turan (2020), araştırmasında okul tarafından ihtiyaç sahibi öğrencilere teknolojik araç temini şeklinde çıkan maddeyle uyduğu söylenebilir.

İlkokul yöneticilerinin COVID-19 sürecinde öğrencilerin uzaktan eğitime katılmasını sağlamak için velilerle iş birliğine dair, başvurdukları başlıca yolun internet ve sosyal medya aracılığıyla iletişim kurarak olduğu

belirtmiştir. Turan (2020), araştırmasında da birinci sırada çıkan sosyal medya ve telekomünikasyon araçları yoluyla iş birliği bulgusuyla örtüşmektedir.

İlkokul yöneticilerinin, COVID-19 sürecinde uzaktan eğitim sürecini izlemek için en çok başvurdukları yolun EBA raporları olduğu görülmüştür. Turan (2020), araştırmasında da birinci sırada EBA üzerinden alınan raporlar bulgusu ile örtüşmektedir.

ÖNERİLER

Bu araştırma neticesinde aşağıda yer alan öneriler getirilebilir;

Uzak eğitimin her zaman gündeme gelme riski göz önünde bulundurularak, ailelerin maddi imkânsızlıkları, altyapı sorunları, evlerdeki teknolojik cihazların yetersizliği engelleri bulguları doğrultusunda;

- a) Milli Eğitim Bakanlığı, EBA başta olmak üzere kendi teknolojik altyapısını geliştirmeli ve zorlu şartlara her daim hazırlıklı olmalı,
- b) Telekomünikasyon şirketleri ile gerekli iş birliğini yaparak okulların internet altyapısını geliştirme çalışmalarına hız vermeli, yine MEB' e bağlı EBA gibi portallara erişimin internet kotasından harcama yapmadan ücretsiz olması sağlanmalıdır.
- c) EBA Destek noktalarını her okulda olacak şekilde artırmaya yönelik çalışmalarını hızlandırmalıdır.
- d) Öğrencilerin tamamına kısa sürede teknolojik cihaz sağlamanın güç olduğu göz önünde bulundurularak, MEB tarafından tablet dağıtımı uygulamasının, pandeminin azalması veya bitmesinden bağımsız olarak imkânlar ölçüsünde devam etmesi önerilmektedir.

Amaçları engelleyen unsurlar ve fırsat eşitliği sağlama temalarında ki bulgularda göstermekte ki birçok sorunun temeli sosyoekonomik sorunlardır. Bu nokta da yetkili ve görevli kişilerin, alanında uzman kişilerle iş birliği ile ekonomik sorunları çözmeye çalışması önerilmektedir.

Amaç belirleme, amaçları engelleyen unsurlar ve teknolojik destek temalarında ki bulgular, okul yöneticilerinin öğretmenlerin teknolojik liderliklerinin eksiklerine ve öğretmenlerin teknolojik liderliklerine destek unsurlarına işaret etmektedir. Bu noktada okul yöneticilerinin, öğretmenlerin eksiklerin tespiti ve giderilmesinde öncü olabilmeleri adına MEB tarafından okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliliklerine dair bir testten geçirilip hizmet içi eğitimlerle bu konuda yetkinliklerinin artırılmasına dair çalışmalar yapılabilir.

Gerek yüz yüze eğitim gerekse uzaktan eğitim faaliyetlerinde eğitim teknolojilerini kullanması ve teknolojik liderlik günümüz dünyasında vazgeçilmez bir noktadır. Yine okul yöneticilerinin verdiği cevaplardaki öğretmenlerin teknolojik liderlikleri de göz önünde bulundurularak, teknolojik liderlikte yetkin okul yöneticileri tarafından öğretmenlerin teknolojik liderliklerine destek olunması, görev süresince işbaşında ve hizmet içi yetiştirilmeleri noktasında çalışmalar yapılmasının da faydalı olacağı düşünülmektedir.

Konuya dair ileride çalışacak araştırmacıların, eğitim paydaşlarından öğretmen, öğrenci ve veli gibi unsurları da araştırmaya dahil etmeleri, nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma yöntem desenlerini tercih etmelerinin faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir. Araştırma kapsamında Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı'ndan Tarih: 10/09/2021 Toplantı Sayısı:08 Karar No:2021/436 ile etik kurul izni alınmıştır.

Yazar katkı Oranı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %50, ikinci yazarın katkı oranı %50'tir.

KAYNAKÇA

- Aytaç, T. (2020). The Problems and Opinions of School Administrators during COVID-19 Pandemic: A Qualitative Study from Turkey. *European Journal of Educational Sciences*, December 2020 edition 7(4). ISSN: 1857-6036. Doi:10.19044/ejes.v7no4a5
- Baltacı, A. (2019). *Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?* Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (2), 368-388. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.598299>
- Can E. ve Ozan C. (2022). Covid 19 Pandemisinin Okul Yönetimine Yansımaları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20(2), 368-393. <https://doi.org/10.37217/tebd.1007527>
- Çalık, T., Çoban Ö. & Özdemir N. (2018). Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Öz Yeterlikleri ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52, (1), 83-106.
- Daban, M. (2023). Covid-19 salgını sürecinde okul yöneticilerinin karşılaştığı sorunlar: bir durum çalışması. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 6(1), 69-89. doi:10.52848/ijls.1247028
- Demirdağ, S. (2022). Okul Yöneticilerinin Covid-19 Pandemi Sürecine İlişkin Görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*. 12,(1), 273-291. <https://doi.org/10.24315/tred.896204>
- Engin, E. (2021). *İlkokul Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Okul Müdürlerine Yönelik Liderlik Düşünceleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Erdem, R., Ünay, E. & Çakıroğlu, O. (2021). COVID-19 Sürecinde Özel Eğitimde Uzaktan Eğitime Yönelik Ebeveynlerin Görüşleri. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*. 52, 465-479. <https://doi.org/10.53444/deubefd.929329>
- Erdoğan, İ. (2021). *Eğitimde Değişim Yönetimi*. Pegem Akademi
- Erzen E., Ceylan M. (2020). Covid-19 Salgını Ve Uzaktan Eğitim: Uygulamadaki Sorunlar. *Ekev Akademi Dergisi* 84, 299-248
- Işık, M. & Bahat İ. (2021). COVID 19: Eğitimde Yeni Arayışlar. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, Nisan 2021, 4(1), 82-89. <https://doi.org/10.32329/uad.797635>

- İnal, İ., Sakarya G. & Zahal O. (2021). Covid-19 Pandemi Döneminde EBA Platformunda Gerçekleştirilen Müzik Derslerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *EJMD / 2021 (18)*, 232-253. <https://doi.org/10.31722/ejmd.960092>
- Kökösamanlı, P, A. (2022). *Fen Ve Teknoloji Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Algı Ve Tutumlarının İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.
- Lourenco, S. F., & Tasimi, A. (2020). No Participant Left Behind: Conducting Science During COVID-19. *Trends in Cognitive Sciences*, 24(8), 583-584.
- Özer, M. (2021). <https://www.meb.gov.tr/6-eylulde-tam-zamanli-olarak-yuz-yuze-egitim-baslayacak/haber/23878/tr> Erişim Tarihi: 01.09.2022
- Sağbaş, H. (2019). *Ortaokul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliliklerinin İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi) Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Sarıbıyık, B. (2022). *Covid-19 Sürecinde Ortaokul Matematik Dersinin Uzaktan Eğitim Yoluyla Uygulanmasının Öğrenci Ve Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Selçuk, Z. (2020). <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-23-martta-baslayacak-uzaktan-egitime-iliskin-detaylari-anlatti/haber/20554/tr> Erişim Tarihi:01.09.2022
- Sincar, M. (2009). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine İlişkin Bir İnceleme (Gaziantep İli Örneği) (Doktora tezi) İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Şentop, M. (2021). https://meclishaber.tbmm.gov.tr/develop/owa/haber_portal.aciklama?p1=150789 Erişim Tarihi: 22.03.2021
- Taş, H. (2021). COVID-19 Pandemisi Sürecinde Uygulamaya Konan Uzaktan Eğitimin Paydaş Görüşleri Bağlamında Değerlendirilmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 12(23), 24-49.
- T.C. Sağlık Bakanlığı (2022). <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66493/p.html> Erişim Tarihi: 13.02.2022; <https://covid19.saglik.gov.tr/> Erişim Tarihi:20.08.2022
- Tuğcu, Ş. T. (2004). Kriz yönetiminde liderlik kavramının önemi. *Selçuk İletişim*, 3, (2), 16-22.
- Turan, S. (2020). COVID-19 Sürecinde Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderliği. *Milli Eğitim Dergisi* 49 (1), 175- 199
- WHO, (2022). <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> Erişim Tarihi:14.06.2022
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık